

2010. VII. évfolyam 3. szám

GYERMEKJÓLÉTI HIRLEVÉL

*SZOCIONET DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS MÓDSZERTANI HUMÁN SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT
GYERMEKJÓLÉTI CSOPORT*

TARTALOM

TÁJÉKOZTATÁS A CSALÁDI PÓTLÉK SZABÁLYOZÁSÁNAK VÁLTOZÁSÁRÓL	3
MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ	4
AZ ISKOLÁZTATÁSI TÁMOGATÁS FOLYÓSÍTÁSÁNAK FELFÜGGESZTÉSÉRE	4
MÓDOSULT A SZABÁLYSÉRTÉSEKRŐL SZÓLÓ 1999. ÉVI LXIX. TÖRVÉNY	11
BIZTOS KEZDET HÍRLEVÉL	12
A BOROSTYÁNVIRÁG ALAPÍTVÁNY ANYAOTTHONÁNAK TELJES MEGÚJULÁSA	14
MOGYESZ ÉRTEKEZLET	15
MEGALAKULT A GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELELŐSÖK TEVÉKENYSÉGÉT ÖSSZEHANGOLÓ KOORDINÁTORI EGYSÉG	16
„MINDANNYIAN MÁSOK VAGYUNK” SZAKMAI FÓRUM	16
MEGJELENT MAGYARORSZÁG ELSŐ GYERMEKJOGI TANULMÁNYKÖTETE	17
TÁJÉKOZTATÁS AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 114/2010. (VI. 30.) AB HATÁROZATÁRÓL	18
BECSÖNGETTEK: AZ ISKOLAKEZDÉS NEHÉZSÉGEI	20

Tájékoztatás a családi pótlék szabályozásának változásairól

A családi pótlék – a családtámogatási ellátások egyik legfontosabb elemeként – a tanköteles korú gyermek esetében annak iskoláztatási költségeihez nyújtott állami hozzájárulás. Az ellátás célja és funkciója hangsúlyozottan a tanuláshoz kapcsolódó kiadások részbeni átvállalása. Fontos, hogy a családok érezhető támogatást kapjanak a gyermekek felneveléséhez, iskoláztatásához. Ugyanakkor az is összetársadalmi érdek, hogy az iskoláskorú gyermekek maradéktalanul eleget tegyenek tankötelezettségüknek.

A fenti indokok alapján a jogalkotó megváltoztatta a családi pótlék rendszerét. Ehhez kapcsolódóan 2010. augusztus 30. napjával módosult a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény.

A családi pótlék nevelési ellátásra és iskoláztatási támogatásra bomlik.

Nevelési ellátásra a következő személyek jogosultak:

- a) a vér szerinti, az örökbe fogadó szülő, a szülővel együtt élő házastárs, az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van (a továbbiakban együtt: szülő), a nevelőszülő, a hivatásos nevelőszülő, a gyám, továbbá az a személy, akihez a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 72. §-ának (1) bekezdése alapján a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a saját háztartásában nevelt,
- b) a vagyonkezelői joggal felruházott gyám, illetőleg a vagyonkezelő eseti gondnok a gyermekotthonban, a javítóintézetben nevelt vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló,
- c) a Magyarország területén működő szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett, még nem tanköteles gyermekekre tekintettel, a gyermek tankötelessé válása évének október 31-éig.

Saját jogán jogosult nevelési ellátásra a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy az iskoláztatási támogatásra való jogosultság megszűnésének időpontjától.

Iskoláztatási támogatásra a következő személyek jogosultak:

A fenti a)-c) pontjában meghatározott személy, továbbá a gyámhivatal által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy

- a) a tanköteles gyermekekre tekintettel a gyermek tankötelessé válása évének november 1-jétől a tankötelezettség teljes időtartamára, valamint
- b) a tankötelezettsége megszűnését követően közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermekekre (személyre) tekintettel annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a gyermek (személy) a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló [a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 30/A. §] szülője a tankötelezettség teljesítésének formájától függetlenül a tankötelezettség teljesítésének végéig jogosult iskoláztatási támogatásra.

Saját jogán jogosult iskoláztatási támogatásra az a közoktatási intézményben a tankötelezettsége megszűnését követően tanulmányokat folytató személy,

- a) akinek mindkét szülője elhunyt,
- b) akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától különélő szülője elhunyt,
- c) aki kikerült az átmeneti vagy tartós nevelésből,
- d) akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg,

e) aki a 7. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti személlyel nem él egy háztartásban,
f) vagy ha az iskoláztatási támogatást - a gyámhivatalnak a szülői ház elhagyását engedélyező határozatában foglaltak szerint - a nagykorúságát megelőzően is a részére folyósították,
annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyben a huszadik - a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény alapján fogyatékosági támogatásra nem jogosult, de sajátos nevelési igényű tanuló esetében huszonharmadik - életévét betölti.

Tankötelezettség mulasztása

A tankötelezettség mulasztásával kapcsolatosan a jogalkotó az eddigieknél szigorúbb szabályokat állapított meg. A nevelés-oktatási intézmények működéséről szóló 11/199. (VI.8.) MKM rendelet igazolatlan mulasztásról rendelkező szakasza kiegészült a tankötelezettség mulasztásával járó hátrányok megelőzését szolgáló intézkedésekkel.

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium Gyermek és Ifjúságvédelmi Főosztálya által kiadott „*Módszertani útmutató az iskoláztatási támogatás folyósításának elfüggesztésére vonatkozó törvényi és kormányrendeleti szintű szabályokhoz*” című útmutató gyermekjóléti szolgálatokra vonatkozó fejezetét az alábbiakban ismertetjük.

Módszertani útmutató az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztésére vonatkozó törvényi és kormányrendeleti szintű szabályokhoz

A Gyermekjóléti szolgáltató teendői a tankötelezettség mulasztásával, a tankötelezettség mulasztásával az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztésével és természetben történő nyújtásával kapcsolatban

Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésére vonatkozó új szabályozás értelmében -a fokozatosság elvének figyelembe vételével – a gyermekjóléti szolgálat a családdal való együttműködés keretében, az 50 órát nem meghaladó iskolai mulasztás esetén az alapellátás eszközeivel nyújthat segítséget a család számára a mulasztás okainak feltérképezésében és a problémák megoldásában.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a fentiekkel összhangban a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet (a továbbiakban: Nevir.) igazolatlan mulasztásról rendelkező szakasza kiegészült a tankötelezettség mulasztásával járó hátrányok megelőzését szolgáló intézkedésekkel. Ezért a korábban hatályos szabályozás szerinti első és tízedik, valamint a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (továbbiakban Cst.) módosításával bevezetett ötvenedik mulasztott óra esetén rögzített feladatokat kiegészíti egy köztes, a harmincadik mulasztott tanóra esetén szükséges jelzési kötelezettséggel és beemeli a kollégiumot is, mint lehetséges érintett intézményt. Egyúttal a módosítás a mulasztás okainak feltárását, a tanuló tankötelezettségének előmozdítását szolgáló intézkedési terv elkészítését, valamint az iskola és a gyermekjóléti szolgálat intenzívebb együttműködését, illetve a szülők bevonását szolgáló kiegészítéseket is tartalmaz.

2. 10 óra igazolatlan mulasztása esetén

A Nevir. Cst-módosítást követően kiegészített 20. §-a értelmében, ha a tanköteles tanuló igazolatlan óráinak száma egy tanítási évben eléri a tízet, az iskola igazgatója értesíti a jegyző mellett a gyermekjóléti szolgálatot is.

Az értesítést követően a gyermekjóléti szolgálat az iskola – és szükség esetén a kollégium – bevonásával haladéktalanul intézkedési tervet készít, melyben a mulasztás okainak feltárására figyelemmel meghatározza a tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésével, a tanulói tankötelezettség teljesítésével

kapcsolatos, továbbá a gyermek, tanuló érdekeit szolgáló feladatokat. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc órát, az iskola ismételten tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot.

Javasoljuk, hogy a jelzőrendszeri találkozókra a gyermekjóléti szolgálat hívja fel a közoktatási intézmények figyelmét a további iskolai mulasztás megelőzése szempontjából döntő fontosságú jelzés megtételére.

Amennyiben gondozási tevékenysége során a gyermekjóléti szolgáltató arra a megállapításra

jut, hogy a gyermek veszélyeztetettsége, iskolai mulasztása, a szülők elhanyagoló magatartásából, a gyermek jogos érdekét sértő családi viselkedésformákból – vagy abból is –

következnek, és ez a probléma az alapellátás keretében nem megszüntethető, a GYJSZ-3 adatlap megfelelő részeinek kitöltésével kezdeményezi a gyermek védelembe vételét, egyidejűleg javaslatot tehet a családi pótlék természetbeni formában történő folyósítására.

3. 50 tanóra igazolatlan mulasztása esetén

3.1 Általános szabályok

3.1.1 Feladatok a jegyző megkeresésének megérkezésétől a határozat meghozataláig

A gyermekjóléti szolgálat – függetlenül attól, hogy korábban gondozta-e a gyermeket – a jegyzői gyámhatóság megkeresésétől számított 10 munkanapon belül tájékoztatást küld a család körülményeiről, vizsgálatának eredményéről az alábbi adatlapokon:

- GYSZ-1 – amennyiben még nem volt gondozott a gyermek,
- GYJSZ-3 – amennyiben már gondozott a gyermek.

A gyermekjóléti szolgáltató visszajelzése tartalmában és formájában megegyezik a védelembe

vételi javaslat szakmai kritériumaival, így fel kell, hogy tárja a gyermeket veszélyeztető tényezőket, javasolnia kell az ezek megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket, mindezek részletes indoklását. Rögzítenie kell azt is, hogy milyen tevékenységet végzett az alapellátás keretében történő gondozás során a szolgáltató (amennyiben sor került alapellátásban történő gondozásra), és az miért nem vezetett eredményre. A visszajelzésnek természetesen ki kell egészülnie a tankötelezettség elmulasztása kapcsán feltárt tényekkel és körülményekkel is. A gyermekjóléti szolgálat feladata annak feltérképezése, mi okozhatta a gyermek mulasztását, a szülők mennyire képesek a gyermek iskoláztatását biztosítani, kontrolálni hétköznapijait, beosztani idejét.

A gyermekjóléti szolgálat számára a védelembe vételt, valamint az iskoláztatási támogatás felfüggesztését elrendelő gyámhatósági határozat tartalmazza a Gyer. 91/M. § (2) d) pontja alapján azt a felkérést, melyben a gyermek tankötelezettségének előmozdítására hívja fel a hatóság.

3.1.2 Egyéni gondozási-nevelési terv:

A védelembe vétel kapcsán született egyéni gondozási-nevelési tervben (GYSZ-5 adatlap) szükséges az átlátható, betartható magatartási formák meghatározása, valamint a gyermek számára biztosítható felzárkóztató, felkészítő szolgáltatások, vagy egyéb formájú támogatások megjelölése, és az azokhoz kapcsolódó feladatok meghatározása.

Az egyéni gondozási-nevelési tervnek tartalmaznia kell a tankötelezettség teljesítésének előmozdítása érdekében szükséges feladatokat, így különösen a közoktatási intézményben igénybe vehető, a gyermeknek a felzárkóztatását célzó foglalkozásokon, fejlesztő foglalkoztatáson, képesség-kibontakoztató felkészítésen való részvételének biztosítására irányuló intézkedések.

Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben korábban már készült egyéni-gondozási nevelési terv, annak elfogadott tartalmát felül kell vizsgálni a jegyző megkeresését követően. Ennek során a további iskolai mulasztás megakadályozása érdekében teendő intézkedésekkel, a szülőkkel kötött megállapodásokkal kiegészített formáját szükséges megküldeni az eljáró hatóság számára.

Az egyéni gondozási-nevelési tervben a család és a kirendelt családgondozó által tett vállalásoknak, intézkedéseknek tényleges, megfogható, végrehajtható és számon kérhető tartalmúaknak kell lenniük, hiszen az iskoláztatás támogatás felfüggesztése mindaddig tart, míg a gyermek igazolatlan órákat szerez.

Mivel a jegyzői gyámhatóság a támogatás felfüggesztését háromhavonta, illetve a tanév végét követően vizsgálja felül, és a vizsgált időszak alatt a gyermek nem mulaszthat egyetlen órát sem igazolatlanul, így a magatartási szabályoknak, a gyermekjóléti szolgálat által felajánlott segítőtevékenység elemeinek, hatékonynak és jól körülhatároltnak kell lenniük.

A gyermekjóléti szolgálat önmagában, az oktatási intézmény közreműködése nélkül nem minden problémát képes észlelni és kezelni, ezért döntőfontosságúnak tartjuk, hogy a tankötelezettség biztosítása érdekében javasolt intézkedéseket, illetve az egyéni-gondozási nevelési tervben, a fenti cél elérésében szerepet játszó lépéseket, az oktatási intézmény érintett szakembereivel esetmegbeszélés, illetve szükség szerint estkonferencia keretében tisztázzák,

a problémák megoldásában a gyermek, a család, és a családgondozó mellett, az oktatási intézmény érintett szakemberei is vállaljanak részt.

3.1.3 A gyermekjóléti szolgáltató feladatai az eljárás felülvizsgálata során:

A felfüggesztés és a természetbeni formában történő folyósítás szükségszerűségét a jegyzői gyámhatóság alapesetben 3 tanítási hónapot magában foglaló időközönként, illetve a tanév végét követően felülvizsgálja. Fontos megjegyezni, hogy az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének felülvizsgálata, nem azonos, illetve nem kapcsolódik a védelemben vétel szükségszerűségének felülvizsgálatához, hiszen a gyermekjóléti szolgálat, a felfüggesztés feloldását alátámasztó tények birtokában sem kezdeményezheti a védelemben vétel megszüntetését, mert a szabályozás szerint, az legalább a felfüggesztés időszakával megegyező ideig továbbra is fenntartandó.

Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésére irányuló felülvizsgálat során a jegyzői gyámhatóság véleményt kér a kirendelt családgondozótól, illetve az iskola igazgatójától, a felfüggesztés, vagy az előző felülvizsgálat óta eltelt időszakban tapasztalható változásokról, a gyermek és a szülő együttműködéséről.

A jegyzői gyámhatóságnak a felülvizsgálat kapcsán nincs jogszabályban rögzített tárgyalástartási kötelezettsége, így a gyermekjóléti szolgáltató megküldendő véleménye nem feltétlenül a védelemben vételhez kapcsolódó helyzetértékelés. Ugyanakkor a gyermekjóléti szolgáltató helyzetértékelésének tartalma megegyezik a védelemben vételi eljárás felülvizsgálatának szempontrendszerével, ezért azt az erre rendszeresített GYSZ-6 adatlapon készíti el.

Amennyiben a hiányzások folytatódtak, szükséges annak okait jelezni, illetve beszámolni azon intézkedésekről, melyeket a kirendelt családgondozó a tankötelezettség betartásának érdekében elvégzett. Amennyiben a gyermek, a vizsgált időszakban akár egy órát is igazolatlanul mulasztott a támogatás felfüggesztése nem szüntethető meg.

3.1.4. Kirendelhető eseti gondnok személyére és a támogatás természetbeni formában történő felhasználására vonatkozó szabályok

Ugyanazon szabályok vonatkoznak a kirendelhető az eseti gondnok személyére és a támogatás természetbeni formában történő felhasználására vonatkozóan:

- azokban az esetekben, amikor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek iskoláztatási támogatása természetben történik, valamint

- amikor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermekiskoláztatási támogatásának felfüggesztésének megszűnését követően, a családtámogatási folyószámlán összegyűlt összeg felhasználásra kerül.

A családgondozó feladatai a korábban a családi pótlék 50%-nak természetben történő biztosítása kapcsán megjelent módszertani ajánlásban¹ foglaltaknak megfelelően szerveződnek. A szülő és a gyermek bevonásával megtervezi a támogatás felhasználásának az igényekhez igazodó ütemtervét.

A természetbeni támogatások körének meghatározásánál figyelemmel kell lenni a család vagyoni helyzetére, a gyermek tényleges szükségleteire, valamint a szülő, a gyermekjóléti szolgálat, az oktatási intézmény, véleményére is. Természetesen itt is igaz az az alapvetés, hogy a természetbeni támogatás nem fordítható a család számára egyéb jogcímen nyújtható szociális és gyermekvédelmi ellátások, támogatások kiváltására.

A gyermek számára biztosítható természetbeni formákba beletartozik a tanszer, ruházati cikk, bérlet, vagy egyéb a rendszeres iskoláztatás biztosításában szerepet játszó eszköz, szolgáltatás költsége. Az iskoláztatási támogatás Gyer. 91/B. § (7) és 91/H. § (1) bekezdések alapján az lábbiakra használható fel:

- ruházat, tanszer, élelmiszer, tápszer, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz,
- tanulóbérlet, a gyermek korának megfelelő
- készségfejlesztő
- eszközök természetbeni
- biztosítására •
- a gyermek lakhatási feltételeinek megteremtése érdekében közüzemi díjak kifizetésére, ideértve a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve
- abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből eredő törlesztő részletet, feltéve, hogy a családnak járó más támogatásokból ezek nem fedezhetők
- gyermekétkeztetés térítési díjának befizetésére
- a gyermek szabadideje hasznos eltöltésére
- tankötelezettség megszűnése és védelembé vétel megszüntetése esetében (2.1.3 fejezet 2. és 3. pontja) a választható módok kiegészülnek a fiatal felnőtt életkezdését segítő képzés, tanfolyam díjához való hozzájárulással (Gyer. 91/J. § (5) bekezdés)

Természetesen amennyiben a családgondozó, vagy az eseti gondnok a család élethelyzetének, vagy a gyermeke igényeinek változását érzékeli, kezdeményezheti új pénzfelhasználási terv elkészítését.

A pénzfelhasználási terv keretében konkrétan meg kell nevezni azokat a tételeket, amelyekre az eseti gondnok a természetben nyújtani kívánt összeget felhasználhatja.

A pénzfelhasználási tervet gyermekenként kell elkészíteni, szerepe a szülő és a családgondozó megállapodásának rögzítése a természetben nyújtott iskoláztatás támogatás összege, módja és ideje tekintetében. A családgondozónak a terv készítése során törekednie kell arra, hogy az iskoláztatási támogatás természetbeni juttatásának feltételeiről a szülővel közös álláspontot alakítson ki, de a pénzfelhasználási terv előterjesztésének nem feltétele, hogy az abban foglaltakkal a szülő egyetértsen. Optimális esetben a családgondozó a pénzfelhasználási terv készítése során egyeztet, a gyermek oktatási intézményének szakembereivel a támogatás természetbeni formában történő felhasználásának lehetőségeiről, annak a gyermek szükségleteinek megfelelő felhasználásáról. A jegyző a tervben foglaltakat saját hatáskörében módosíthatja.

Az elkészített pénzfelhasználási tervet a megjelölt határidőn belül gyermekjóléti szolgálat eljuttatja a jegyzői gyámhatóság számára. A javaslat beérkezését követően a jegyzői

gyámhatóság tárgyalást tart, melynek eredményeként határozatot hoz az eseti gondok kirendeléséről, valamint a pénzfelhasználási terv alapján a természetben történő folyósítás módjáról és formáiról.

A kirendelhető eseti gondnok személyét illetően a jogszabály elsősorban a gyermek arra alkalmas más közeli hozzátartozóját nevesíti, de lehetőség van a polgármesteri hivatal - nem gyermekvédelmi, illetve gyámhatósági feladatokat ellátó - ügyintézőjének, a gyermekjóléti szolgálat, illetve az átmeneti gondozást nyújtó intézmény családgondozójának, illetve az iskolai gyermekvédelmi felelősnek eseti gondnokként történő kirendelésére. A jogszabály lehetőséget ad arra is, hogy védőnő kerüljön eseti gondnokként kirendelésre, ez azonban csak abban az esetben célszerű, amennyiben a gyermek vagy testvérei életkora, egészségi állapota, vagy más - a védőnő kompetenciájába tartozó körülmény - ezt indokolja. (Gyvt. 68/B. §, Gyer. 91/A. § (6)-(7) bekezdés)

A határozatba foglalt rendelkezéseket a gyermekjóléti szolgáltató családgondozója - a szülők, gondviselő, az eseti gondnok és a gyermeket ellátó szakemberek bevonásával - áttekintheti és szükség szerint javaslatot tehet annak módosítására.

A családgondozó folyamatosan konzultál az eseti gondnokkal a természetben nyújtott támogatás felhasználásának tapasztalatairól.

3.1.5 Speciális esettípusok

A jogszabály felsorol olyan eseteket, melyekben a fenti eljárási módtól eltérő módon szükséges a támogatást a jogosult felé folyósítani. Ezen esetek a következők:

a) A gyermek tankötelezettsége megszűnik, ezzel a védelemben vétel és az iskoláztatási támogatás felfüggesztése megszűnik. (A tankötelezettség fő szabály szerint annak a tanévnek a végéig áll fenn, amelyben a tanuló a 18. életévét betölti.)

b) A gyermeket családba fogadják, ideiglenes hatállyal elhelyezik, átmeneti nevelésbe, vagy tartós nevelésbe veszik, szabadságvesztés büntetését tölti, vagy javító intézeti nevelésbe kerül.

a) A tankötelezettség megszűnésekor a jegyzői gyámhatóság a családtámogatási folyószámlán összegyűlt támogatás összegű, természetben történő folyósításáról határoz, oly módon, hogy eseti gondnokot rendel ki a támogatás célhoz juttatása érdekében. A jegyzői gyámhatóság meghallgatja a fiatal felnőttet, illetve szülőjét (a szülő meghallgatásától csak abban az esetben lehet eltekinteni, ha a gyermek a tankötelezettség megszűnésekor saját jogán volt jogosult a családi pótlékra), a támogatás megfelelő felhasználásra érdekében. Az egyeztetés eredményeként született megállapodás értelmében és az elhangzott és igazolt szükségletek számbavételét követően határozatában eseti gondnokot rendel ki, valamint dönt a támogatás eseti gondnoknak történő átadásáról, és a kielégíthető szükségletek köréről. A hatóság gondoskodik a támogatásnak az eseti gondnok számára történő, teljes összegű kifizetéséről.

Ezt követően az eseti gondnok számára három hónap áll rendelkezésre a támogatás felhasználására, melyet követően 5 munkanapon belül kell elszámolnia a hatóság felé.

Fontos információ, hogy a támogatás felhasználható a gyermek, fiatal felnőtt életkezdését segítő képzés, tanfolyam díjához való hozzájárulásra is.

b) A második esetkörben (a gyermeket családba fogadják, ideiglenes hatállyal elhelyezik, átmeneti nevelésbe, vagy tartós nevelésbe veszik, szabadságvesztés büntetését tölti, vagy javítóintézeti nevelésbe kerül) a jegyzői gyámhatóság két megoldási módzat közül választhat, egyrészről megkeresheti a gyámhivatalt a családtámogatási folyószámlán összegyűlt támogatás gyámhatósági fenntartásos betétben való elhelyezésének érdekében, másrészt határozhat annak a gyermek, fiatal felnőtt számára egy összegben, természetben történő nyújtásáról. Az igények számbavételének érdekében a jegyző itt is meghallgatja a gyermeket, fiatal felnőttet, illetve szülőjét, vagy más törvényes

képviselőjét, ezt követően határoz a támogatás folyósításáról és felhasználásának módjáról.

3.2 A követendő eljárás rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek esetén

A jogszabály értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek esetén (akár korábban védelembe vett gyermek esetében, akár a jelen eljárással kerül sor a védelembe vételre), a jegyzői gyámhatóság felfüggesztésről szóló határozatának jogerőre emelkedését követően az iskoláztatási támogatás elkülönítve, az úgynevezett „családtámogatási folyószámlán” kerül gyűjtésre. Mindez egyben azt jelenti, hogy az iskoláztatási támogatás felfüggesztése, az ellátástól való tényleges elesést eredményez mindaddig, amíg a gyermek igazolatlanul mulaszt. A felfüggesztés határozatlan időre történik, azonban a felfüggesztés indokait a jegyzői gyámhatóság felülvizsgálja:

- a határozathozataltól számított 3 tanítási hónapot magában foglaló időszakonként,
- amennyiben a gyermek a másik szülő, szülői felügyelete vagy gyámsága alá kerül,
- ha gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultságát megállapították, vagy megszüntették,
- a tanítási év végét követő 22 munkanapon belül,
- illetve, ha az illetékesség megváltozik

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek számára a felfüggesztés ideje alatt eseti gondnokot nem rendelnek ki, hiszen a családtámogatási folyószámlán felgyülemlett összeget, a felfüggesztés követően kell a gyermek számára folyósítani oly módon, hogy a felfüggesztéssel megegyező időtartamban, azt részletekben, eseti gondok kirendelése és határozatban elfogadott módon fordítják a gyermek szükségleteinek kielégítésére. Mindez kiegészítve a gyermek védelembe vételét, az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének időszakával megegyező ideig fent kell tartani. Azaz az iskoláztatási támogatás felfüggesztése kapcsán folyó védelembe vétellel összekapcsolt eljárásban még nem feladata a gyermekjóléti szolgálatnak pénzfelhasználási terv készítése, hiszen arra, csak a támogatás felfüggesztésének megszüntetését követően van szükség.

Amennyiben a jegyzői gyámhatóság, a támogatás felfüggesztésének megszüntetését indokoltnak látja, megkeresi a gyermekjóléti szolgáltatót, hogy 10 munkanapon belül készítse el a családtámogatási folyószámlán felhalmozott, valamint a jövőben arra utalandó támogatásra vonatkozó pénzfelhasználási tervet. Mindez megjelenik a Gyvt. 39. § (4) bekezdés d) pontjában, Gyer. 91/A. §, valamint 91/N. § (3) bekezdésben.

A korábban védelembe vett, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek esetében a Gyer. 91/G. §-ban szabályozott, az iskolai igazgatójától érkező jelzést követően a védelembe vételi eljárás lefolytatására illetékes jegyző a Gyer. 91/I. § (6) bekezdése értelmében az iskoláztatási támogatás felfüggesztéséről szóló jogerős határozatát megküldi a családgondozónak. Egyben felhívja a korábbi, iskoláztatási támogatás felfüggesztésében érintett gyermek kapcsán született egyéni gondozási-nevelési terv felülvizsgálatára és annak 22 munkanapon belül a hatóság számára történő megküldésére.

3.3 A követendő eljárás rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén a jegyző – az 50 igazolatlanul mulasztott tanóráról szóló értesítés kézhezvételét követően – haladéktalanul megkeresi a gyermekjóléti szolgálatot, és felkéri, hogy:

- 10 munkanapon belül vegye fel a kapcsolatot a családdal, egyúttal megküldi az igazgató jelzéséhez csatolt mellékleteket is,
- készítse el a felfüggesztett iskoláztatási támogatás felhasználására vonatkozó pénzfelhasználási tervet és
- tegyen javaslatot az eseti gondnok személyére
- tegyen javaslatot a gyermek védelembe vételére, és a kirendelhető családgondozó személyére.

A gyermekjóléti szolgálat eljárása megegyezik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermekek esetében tett eljárással (kapcsolatfelvétel – helyzetértékelés - javaslattétel), azonban ezen gyermekek esetében a pénzfelhasználási terv elkészítése, és az eseti gondnok személyére történő javaslattétel időpontja megelőzi a felfüggesztésről, illetve a védelembe vételről szóló határozat megszületését, azt a megkereséstől számított 10 munkanapon belül meg kell küldeni a jegyzőszámára.

Mind a pénzfelhasználási terv elkészítésére, mind az eseti gondnok személyére, feladataira vonatkozóan a korábban, a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásával kapcsolatosan kiadott módszertani ajánlás az irányadó azzal, hogy az iskoláztatási támogatás természetbeni formában történő juttatásánál az óvodai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős eseti gondnoknak nem jelölhető ki, tehát a gyermekjóléti szolgáltató által javasolt kirendelhető eseti gondnokok között sem érdemes megjeleníteni.

A jegyző által tartott tárgyaláson a gyermekjóléti szolgálat azon családgondozója vesz részt, aki a gyermek ügyében kirendelt családgondozóként fog eljárni.

A tárgyalást követően a gyámhatóság az iskoláztatási támogatás természetbeni formában való juttatásáról, a kirendelt eseti gondnok személyéről és egyúttal a gyermek, védelembe vételéről dönt – amennyiben utóbbi még nem állt fenn. Határozatában felhívja a gyermekjóléti szolgálatot, hogy a jogerőre emelkedést követően 10 munkanapon belül készítse el a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervét, különös tekintettel az iskolai igazolatlan mulasztások megszüntetését célzó feladatok, magatartási szabályok előírására. Már fennálló védelembe vétel esetén a jegyző a gyermekjóléti szolgáltatót határozatában felhívja az egyéni gondozási-nevelési terv felülvizsgálatára és annak 22 munkanapon belül történő megküldésére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén az iskoláztatási támogatás természetben történő nyújtásának felülvizsgálatakor a gyermekjóléti szolgáltatónak részben eltérő feladatai vannak, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek esetében tartott felülvizsgálathoz képest. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén a jegyző megkeresésére a családgondozó helyzetértékelést készít (Gysz-6 adatlapon) az eddig eltelt időszakról, a meghatározott feladatok teljesüléséről – kiemelten a gyermek tankötelezettségének teljesítésére vonatkozóan –, és az eseti gondnokkal történő egyeztetés figyelembe vételével az iskoláztatási támogatás természetbeni juttatásának eredményességéről. Amennyiben a helyzetértékelés alapján szükségesnek ítéli, a gyermekjóléti szolgáltató új pénzfelhasználási terv készítéséről gondoskodik, és azt 10 munkanapon belül megküldi a jegyzőnek.

IV. ZÁRSZÓ

Jelen útmutató annak érdekében készült, hogy elősegítse az új jogintézmény egységes alkalmazását és segítséget nyújtson a jegyzői gyámhatóságok, a közoktatási intézmények és a gyermekjóléti szolgáltatók közötti együttműködés kialakításában.

Az 1987. évi XI. tv. 54. § alapján a jogszabályokat az Országgyűlés, a köztársasági elnök és a Kormány jogosult értelmezni elvi állásfoglalásban, ezért az útmutató csak tájékoztató jellegű, kötelező erővel a jogalkalmazás során nem bír.

Forrás: <http://www.nefmi.gov.hu/miniszterium/sajtokozlomenyek/iskolai-tamogatas-felfuggesztese>

Módosult a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény

2010. augusztus 19-től a módosított szabálysértési törvény alapján lehetséges a fiatakorúak elzárása. A törvény szerint a **húszezer forintot meg nem haladó** értékű lopást, sikkasztást, orgazdaságot vagy ekkora összeget meg nem haladó visszaélést, csalást, szándékos rongálást, hűtlen kezelést elkövető személy (szintén) **elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal** sújtható. Ugyanez lehet a büntetés a nem gépi meghajtású járművek - például kerékpár - ellopásáért.

A módosított szabálysértési törvény lehetővé teszi a fiatakorúak elzárását akár elsődleges szankcióként, akár úgy, hogy a velük szemben kiszabott és meg nem fizetett pénzbírságot átváltoztatják elzárásra. Az elzárás lehetőségének bevezetését egyrészt a visszatartó erővel magyarázza a jogalkotó, másrészt azzal, hogy a gyorsított eljárás miatt nő a felderítés hatékonysága. Minimum 1, maximum 60 napos tételtől van szó, és **a rendelkezés kiterjed a fiatakorúakra is, azonban, esetükben 30 nap az elzárás maximális ideje, és őket a felnőttektől elkülönítve kell fogva tartani). Ha több elzárással is sújtható szabálysértés miatt vonják felelősségre, akkor ez negyvenöt nap is lehet.**

A törvény egyébeken mellett **30-ról 50 ezer forintra növelte az önkormányzat által kiszabható pénzbírság összegét.**

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (továbbiakban Sztv.) 13. § (1) bekezdésében meghatározott szankciórendszerben az elzárás a legsúlyosabb joghátrány, mely szabálysértési büntetést az Sztv. 14. § (1) bekezdése szerint csak törvény állapíthat meg. A Sztv. az alábbi szabálysértési törvényi tényállások esetén helyezi kilátásba – vagyilagosan – az elzárás büntetés kiszabását:

Sztv.139.§. (1) bekezdésbe ütköző magánlaksértés,
Sztv. 139/A. § (1) bekezdésébe ütköző önkényes beköltözés szabálysértése,
Sztv. 139/B. § (1) bekezdésébe ütköző távoltartó határozat szabályának megszegésének szabálysértése,
Sztv. 142. § (1) bekezdésébe ütköző rendzavarás szabálysértése,
Sztv. 142/A. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság szabálysértése,
Sztv. 143. § (1), illetve (2) bekezdésébe ütköző tiltott kéjelgés szabálysértése,
Sztv. 152/B. §. (1) , (2) bekezdésbe ütköző felosztatott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértés
Sztv. 151. § (1) bekezdésébe ütköző veszélyes fenyegetés szabálysértése,
153. §. (2) bekezdésbe ütköző valótlan bejelentés szabálysértés
Sztv. 156/A. § (1) bekezdésébe ütköző járművezetés az eltiltás tartalma alatt szabálysértése és
az Sztv. 157. § (1) bekezdésbe ütköző tulajdon elleni szabálysértés.

Az Sztv. eljárásjogi rendelkezései lehetőséget adnak az elzárással is sújtható szabálysértések elkövetőivel szemben gyorsított bírósági eljárás lefolytatására (Sztv. 125-127. §). Gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a Sztv. 77. § (1) bekezdése alapján – tettenérés esetén – őrizetbe vételnek is helye lehet. Általános gyakorlati tapasztalat, hogy a büntetések (intézkedések) kiszabásának gyorsasága meghatározóan hat a speciál- és generál preventív célok elérésére.

(Forrás: ELBIR Oktatási Hírlevél 2010. szeptember)

Biztos Kezdet Hírlevél

Hírlevelünkkel továbbra is a Biztos Kezdet programot és a Biztos Kezdet gyerekházakat érintő legfrissebb és legfontosabb hírekről, információkról, aktuális képzéseinkről, kiadványainkról szeretnénk tájékoztatást adni.

Ebben a hónapban Rákár Natáliával, a Biztos Kezdet projektiroda (SZMI) képzési témavezetőjével beszélgettünk elsőként a gyerekház munkatársak képzésének lezárásaként elkészített portfólió feladatokról, azok értékeléséről; illetve őt kérdeztük az angliai tanulmányúton tapasztaltakról is.

Aktualitások – Portfólió

Miután a gyerekház dolgozók 180 órás képzése („Biztos Kezdet gyerekházak – ismeretek és készségek”, 2009. november - 2010. február) lezajlott, minden munkatársnak fél év állt rendelkezésére, hogy részben az otthoni tanulás, részben a team munka részét képező, ún. portfólió feladatokat teljesítse. Ezek nagy része a gyerekházban végzett munkához kapcsolódó gyakorlati feladatokból állt: a gyerekekkel és a szülőkkel való munka, valamint szervezet-, és közösségfejlesztés. Pl: figyeljék meg, hogy egy adott játékkal különböző korú gyerekek hogyan játszanak, vagy azonos korú gyerekek milyen játékokkal játszanak a szabad játék ideje alatt. A gyakorlathoz a kollégák szempontokat kaptak. A portfólió feladatokat a résztvevők a képzés folyamán, illetve annak végén kapták meg a trénerektől.

A továbbiakban Rákár Natália számol be arról, hogy mi volt a feladatok célja, illetve hogyan sikerült a házaknak az elvárásokat teljesíteni:

„A sűrű három hónapos képzési időszak alatt nem marad meg a résztvevők fejében minden; a portfólióval időt hagytunk nekik arra, hogy elmélyüljön a tudásuk. A képzési idő így kitolódott a házak számára, az ismeretek elméletből gyakorlatba fordítását gyakorolták a kollégák. A feladatok megoldása során a teamben való együttműködésen van a hangsúly, ez a gyerekház csapatépítését is szolgálta. Nekünk pedig fontos volt látni a képzés hatékonyságát, hogy milyen szinten tudnak a kollégák együttműködni, hogy milyen a valódi szakmaiságuk; hogy a gyakorlati munka során a szakmai tervek megvalósításában mennyire szükséges a mentori tanácsadás. (A gyerekházak munkáját mentorok segítik, akik havonta egyszer látogatnak el hozzájuk, és részt vesznek a team munkában)

A feladatokat összességében nagyon lelkiismeretesen teljesítették a házak; sok kreativitás látszik a portfóliókban és jól érzékelhető az egyes programok egyedisége. Természetesen az érezhető az is, hogy volt, aki több időt szánt rá, illetve volt, akinek az első félév minden nehézsége, gyermekbetegsége mellett (nyitás stb...) nagy teher volt ezzel foglalkozni; ez a minőségen is meglátszott. Ami nagyon érzékelhetővé vált az az, hogy a teljes képzési anyagban a közösségfejlesztés témája volt a házak számára a legnehezebben elsajátítható. Túl sok volt a feladat is, a jövőben a „kevesebb több” elvét fogjuk alkalmazni.

Hihetetlen alapossággal és szeretettel foglalkoztak a gyerekházak kollégák a „gyerek” témájú, kreativitást igénylő feladatokkal. A nehezen elérhető családok elérésére vonatkozóan is gyakran jól kidolgozott stratégiákkal találkoztunk; és habár korábban ezzel a témával kapcsolatban a szakmai megvalósítási tervekben szereplő hiányosságok miatt aggódtunk, a portfóliókat látva megnyugodtunk.”

A Biztos Kezdet projektiroda a portfóliók értékelésére régióként találkozókat szervezett, ahol egy helyszínen több gyerekház képviseltette magát; ez nagyjából a képzési csoportokat is fedte.

Angliai tanulmányút

2010. június 7-én 20 főből álló csoport indult útnak Milton Keynesbe, az Open University és az SZMI közös szervezésben. A Biztos Kezdet projektiroda 3 munkatársához 12 mentor és 5 szerződéses partner, szakértő (ezen az úton főleg tolmácsként vettek részt) csatlakozott, azzal a céllal, hogy megismerje az angliai Sure Start (Biztos Kezdet) programot.

Az Egyesült Királyság területén működő Sure Start program, úgynevezett Children Centre-ekben (gyerekközpont) működik. A Children Centre az angol viszonyokhoz illeszkedve, de a magyarországi gyerekházakhoz hasonlóan, nehéz helyzetű, gyakran külföldről bevándorolt családoknak és 0-5 éves gyerekeiknek nyújt szolgáltatásokat. Milton Keynes leghátrányosabb helyzetű településrészein 20 Children Centre működik jelenleg, közülük nyolcat tudtak kollégáink meglátogatni.

A gyerekközpontok kötelező minimum szolgáltatásai a következő főbb tevékenységek köré szerveződnek:

- információ, és tanácsadás szülőknek több témában, elsősorban a gyereknevelés és a helyi szolgáltatások elérhetősége terén,
- "drop in" ("gyere be bármikor") szolgáltatások szülőknek, gyerekgondozóknak és gyerekeknek családok elérése és támogatása, a szülést követő 2 hónapban a családok meglátogatása (gyakran már a szülést megelőzően kapcsolatot keresnek a családokkal) gyerekek és családok számára egészségügyi szolgáltatások, speciális szolgáltatások igény szerint kapcsolat a helyi munkaügyi központtal (Job Centre Plus) tréning és munkavállalási tanácsadás céljából a helyi gyermekgondozók, babysitterek támogatása.

A tapasztalatok alapján elmondható, hogy Milton Keynesben és az Egyesült Királyság teljes területén komoly állami támogatás mellett, a magyarországinál sokkal kiterjedtebb hálózat működik, amelyet főként városokban alakítottak ki. A program kiterjedtségét jól jellemzi, hogy az 59,6 millió lakosú országban összesen 3500 gyerekház működik, melyekkel lefedik az összes hátrányos helyzetű település 70%-át.

Erdős Dávid, a Biztos Kezdet projektiroda koordinátorának interjúja

Erdős Dávid: Beszélj nekünk, kérlek, a Children Centre-k mindennapjairól.

Rákár Natália: Az angliai Children Centre-k más céllal és nagyon eltérő struktúrában jöttek létre, mint a magyarországi gyerekházak, ezért valójában nehéz összehasonlítani őket. A sok elem közül, én most kettőt emelnék ki. Egyrészt a Children Centrek-ben a szülőkkel és gyerekekkel közösen zajló munka sokkal inkább programorientált. A heti, összesen 10 nyitvatartási időszakban (naponta 9.00-13.00 és 13.00-16.00 óra között) különböző programok vannak, pl. babamassázs, nemzetek találkozása, zenefoglalkozás, de sok minden más is, vagyis viszonylag kevés a szabad játék. Ennek megfelelően a szülők inkább előre kiválasztott programokra érkeznek, nem jellemző, hogy hetente többször és több órán át jelen lennének. Másrészt a napi tízóraiak során inkább az egészséges, magas tápértékű ételek megismertetésén és nem a közös étkezéseken, azok

előnyeinek van a hangsúly. (pl. közösségteremtés, más tanulási helyzet stb.) A szülőknek és gyerekeknek közösen ajánlott programokon túl a Children Centre-k feladata a napközbeni ellátás különböző formáinak biztosítása.

Mely ötletet, módszert, programot ültetné át a hazai gyerekházak gyakorlatába is?

Kiemelkedően fontosnak tartom, hogy a kinti programok munkatársai rendszeresen és érzékenyen mérik fel a szülők igényeit, azokhoz igazítják a programjaikat. Emellett például a legtöbb Children Centre-ben gyűjtik a könyveket és játékokat, melyeket több helyen kölcsönözni is lehet. Így sokféle játék fordul meg egy-egy családnál. Különösen tetszett az egyik helyen látott, előtérben kialakított a szülők számára fenntartott önkiszolgáló kávézó, amelynek egy része a gyerekeknek kialakított játéktér. Bárki betérhet szabadon, a házban lévő programoktól függetlenül. Érdekes és megfontolandó ötlet az apák napja is, amely havonta egyszer, szombatokként működik. A gyerekek kizárólag az apjukkal vesznek részt ezen a programon. Ebből nőtte ki magát később egy gyerekházas „focibajnokság” is, melyen a központokba járó apák csapatai küzdenek a vándor kupáért.

Következő hírlevelünk tartalmából:

Várhatóan ősszel írják ki a következő országos pályázatot Biztos Kezdet gyerekházak kialakítására; nélkülözhetetlen a gyermekjóléti szolgálatok együttműködése

Az Irányító Hatósággal és az ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft-vel közösen országos kommunikációs kampányt indítunk, hogy minél hatékonyabban tudjuk megszólítani a lehetséges pályázókat, szakembereket, döntéshozókat.

Bemutatjuk a dokumentációs rendszerünket – interjú Farkas Mária pszichológussal

(Forrás: Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet

Hajnal Renáta szakterületi referens email: renata.hajnal@szmi.hu)

/701-2437

A Borostyánvirág Alapítvány Anyaotthonának teljes megújulása TIOP 3. 4. 2.-08/1 2008-0125 számú Projektzáró rendezvény

A 2010. 09. 23-i ünnepélyes rendezvényen Intézményünk Gyermekjóléti Csoportjából 3 fő vett részt. A gyülekezés 13. 30-kor kezdődött a Borostyánvirág Anyaotthon udvarán. Az otthon dolgozói fogadták a vendégeket, majd Dr. Berlik Zoltán kuratóriumi tag köszöntötte az egybe gyűlteket, amit Szita Károly polgármester ünnepélyes megnyitója követett.

A megnyitó után Mózes Ernőné intézményvezető szavai következtek az intézményről.

A Borostyánvirág Alapítványt magánszemélyek hozták létre 1997-ben. A közhasznú alapítvány célja, hogy a támogató családdal nem rendelkező, kisgyermekes anyáknak és gyermekeiknek nyújtson segítséget. A célok között szerepel még: gyermekszegénység és a gyermekbántalmazás elleni küzdelem, a nők és a férfiak esélyegyenlőségének támogatása, családon belüli erőszak elleni küzdelem, leszakadó rétegek reintegrációja, komplex hátrányok mérséklése.

Intézményét, mely a Borostyánvirág Anyaotthon nevet viseli, 1998-ban nyitotta meg. Az otthon 1997. évi XXXI. törvény 51.§ szerint családok átmeneti otthonaként üzemel Kaposváron egy önkormányzati tulajdonú épületben.

Az önkormányzati feladatot a felek között kötött „Ellátási szerződés” értelmében Kaposváron az alapítvány intézménye látja el.

2008-ban az alapítvány, miután az önkormányzat hozzájárult a tulajdonában lévő épület átalakításához, korszerűsítéséhez, pályázatot nyújtott be az ESZA Kht.-hez. A bírálók támogatásra méltónak találták a projektet, és a kivitelezéshez valamivel több, mint 88. 000. 000. Ft támogatást ítélték meg, így saját forrassukkal együtt, közel 96. 000. 000Ft-ot fordítottak a teljes felújításra.

Az országból két családok átmeneti otthona kapott támogatást ebben a pályázati ciklusban.

Az akadálymentesített, korszerűsített, átalakított épületbe 2010. 07. 02-án visszaköltözött az intézmény. Jelenleg 34 fő, (11 család) lakik az otthonban, akiket 9 fő személyzet lát el.

Közben megérkezett Dudás Zoltán főosztályvezető – Nemzeti Erőforrás Minisztérium Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztály, aki „ A szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer szerepe és jövője” címmel mondott néhány gondolatot.

A rendezvény színvonalát emelte a MEGAROX játékonysági fellépése, valamint a gondozott gyerekek által előadott alkalomhoz illő dal, vers.

Ezt követően a gyermekek segítségével polgármester úr a szalagot ünnepélyes átvágta, majd a korszerűsített, felújított intézmény megtekintésére volt lehetőség.

(Bócsáné Bondor Anikó családgondozó SzocioNet DDRMHSZK Gyermekjóléti Csoport)

MOGYESZ értekezlet

2010. szeptember 24-én ismét megszervezésre került a módszertani gyermekjóléti szolgálatok országos találkozója.

A szakmai tanácskozáson az alábbi témákról tanácskoztak a megyei módszertani, gyermekjóléti szolgálatok képviselői az SZMI Gyermekvédelmi Főosztályának képviselőivel, Hajnal Renátával közösen:

1. Munkacsoportok beszámolói:

- Iskolai szociális munka munkacsoport
- Titkolt, tagadott terhesség munkacsoport
- 2 éven túl védelembe vett gyermekek felülvizsgálatának gyakorlata munkacsoport
- Lehetőségek a gyermekközösségekben megjelenő tetű irtásával kapcsolatosan munkacsoport
- Dokumentációs munkacsoport
- Számítógép Internet függés munkacsoport

Új egyszeri munkacsoport alakult az iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztésére vonatkozó törvényi és kormányrendeleti szintű szabályokkal kapcsolatosan felmerülő kérdések megválaszolására. A munkacsoport 2010.10.08-ig várja a kérdéseket, melyek megválaszolására 2010.10.18-án ül össze tanácskozni.

2. 2011. februári- módszertani találkozó helyszíne, programja

3. Egyesületi témák

(Solymosi Mária módszertani szaktanácsadó SzocioNet DDRMHSZK Gyermekjóléti Csoport)

Megalakult a gyermek-és ifjúságvédelmi felelősök tevékenységét összehangoló koordinátori egység

Kaposvár városban az idei tanévtől kezdődően megalakult gyermek-és ifjúságvédelmi felelősök tevékenységét összehangoló koordinátori egység.

A megbízott vezető Nagyné Korenika Magdolna irodája a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Kinizsi Lakótelepi tagiskolájában található.

A szakember a gyermekvédelmi szakmai munka összehangolásának, illetve hatékonyabbá tételének az érdekében a továbbiakban rendszeresen részt vesz a SzocioNetDDRMHSZK Gyermekjóléti Csoportjának és Szociális Szolgáltató Csoportjának team megbeszélésein.

„Mindannyian mások vagyunk” Szakmai fórum

(Esélyek és lehetőségek a fogyatékkal élők életében)

2010.09.28.-án a Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Városháza Dísztermében került megszervezésre a **„Mindannyian mások vagyunk”** elnevezésű Szakmai fórum melyen intézményünk munkatársai is részt vettek. A fórumon Szita Károly polgármester elismerő díjban részesült a szociális érzékenységeért. A tanácskozás előadói ismertették a fogyatékkal élők esélyeit, továbbá azokat a pedagógiai módszereket, amik lehetővé teszik az egyenlő hozzáférés megvalósulását.

Az előadások témái:

- Esélyek és lehetőségek
(Előadó: Dr. Hegedüs Lajos, a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségének elnöke)
- A jövő iskolája
(Előadó: Dr. Benczéné Csorba Margit és Táskai Erzsébet, a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Módszertani

Központ és Nevelési Tanácsadó igazgatója és igazgatóhelyettese, pedagógiai szakértők)

- Korai fejlesztéstől a szociális foglalkoztatásig

(Előadó: Beleznai Csilla, a Napsugár Gyógypedagógiai Módszertani Központ igazgatója)

- Felnőttek, mert felnőttek - Élet az iskola után

(Előadó: Sándor Ildikó, a Gyöngyfa Napközi Otthon vezetője)

Megjelent Magyarország első gyermekjogi tanulmánykötete

Jogágazat születik....

A gyermeki jogokról és érvényesülésükről Magyarországon című tanulmánykötet.

A „Gyermejjogi műhelytanulmányok” címmel kezdett sorozat első köteteként jelent meg ez a vaskos tanulmánykötet. Szerzői a Jogismeret Alapítvány Gyermejjogi Műhely projektjének belső szakmai pályázatán nyertes jogászok. Tárgykörei a gyermekek jogainak különböző jogterületei – de különös: gyermejjogi metszetekben. A gyermeki jogok ugyanis nem azonos kategória a gyermekek jogainak összességével; hanem az emberi-állampolgári jogoknak azt a különös szintjét jelenítik meg, amelyeknek alanya kifejezetten a gyermek. (S nem pedig a különböző ágazati jogok kiskorú alanya: fogyasztó, tanuló, ügyfél, elkövető, jogosult, stb.) A gyermeki jogok a jogrendszer gyermek-szintű absztrakciójának termékei. Azok az alanyi jogok és állami, intézményi, felnőtt kötelezettségek tartoznak e körbe, amelyeket a gyermekek ügyeiben eljáró szervezeteknek, intézményeknek és személyeknek a gyermek, mint különös jogalany ügyeiben kell érvényesíteniük. Gyermejjogi tanulmánykötetünk szerzői a gyermeki jogok érvényesülése szempontjából vizsgálnak egy-egy ágazati, szakmai jogalkalmazási területet:

1. dr. Bíró Endre: A gyermeki jogok, mint új jogágazat. Gyermeki anyagi jogok és gyermeki eljárásjogok
2. dr. Czumpf Eszter: Csecsemőgyilkosságok és az örökbefogadás
3. dr. Duenas Berdár Valéria: A családban nevelkedés joga
4. dr. Gölcs Judit: Pártfogó felügyelet végrehajtásának időproblémái
5. dr. Jásper András: A gyermeki jogok érvényesülése a közoktatásban, diákjogokban
6. dr. Józsa Réka: Gyermekjogok az élsportban
7. dr. Karsai Edina: Gyermek elhelyezése valóperben és a gyermek jogai
8. dr. Kocsis Anita Dominika: Média és gyermeki jogok
9. dr. Kovács Ervin: Gyermeki jogok a büntetőjogban
10. Dr. Könczei György: A fogyatékkal élő gyermekek jogainak karakteres megjelenése a nemzetközi jogban
11. Nagy Annamária: A gyermejjogi képviselői tevékenység szakmai hatásai 2004-2009.
12. dr. Nagy Erika: Legalizált gyermekrablás
13. dr. Németh László: A gyermekvédelmi szakellátásba elhelyezés gyermejjogi problémái
14. dr. Somfai Balázs: Kapcsolattartás – az új Brüsszel-II. tükrében
15. dr. Scheirich Gyula: A nevelési felügyelet gyermejjogi problémái
16. dr. Tanoss Zsuzsanna: Gyermekbántalmazás a családban
17. dr. Varga Szabolcs: Iskolai konfliktusok jogi kezelése és a gyermeki jogok

A B/5 formátumú, 200 oldalas tanulmánykötetet dr. Bíró Endre szerkesztette; a borítótér és a kiadásszervezés Bíró Kata munkája.

Ára:1.500.- Ft.

A kiadó Jogismeret Alapítvány Gyermejjogi Műhely projektjét és a gyermejjogi civil együttműködést – amelynek keretében a kötetben közölt tanulmányok létrejöttek, s

amelynek eredményeként a könyv megjelent - a Norvég Civil Alap és a Nemzeti Civil Alapprogram Demokrácia-fejlesztési és Partnerség Kollégiuma támogatta.

A könyv megrendelhető postán vagy faxon a csatolt megrendelőlapot kitöltve, visszaküldve, valamint online a Jogismeret Alapítvány honlapján!

Reméljük, hogy felkeltette érdeklődésüket Magyarország első gyermekjogi tanulmánykötete!

Köszönöm, hogy elolvasta levelünket! Megrendelés és bővebb információ a www.jogismeret.hu

Üdvözlettel: Bíró Kata Programigazgató
Jogismeret Alapítvány
Tel/fax: +36 1 787 48 53

Tájékoztatás az Alkotmánybíróság 114/2010. (VI. 30.) AB Határozatáról

Az Alkotmánybíróság (AB) döntése szerint a Gyermekevédelmi törvény 72.§ (4) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2010. szeptember 30. napjával megsemmisíti.

Az indítványozó a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 72. § (4) bekezdés második mondata alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint *a kifogásolt rendelkezés ellentétes az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz való joggal*, és ezen keresztül az Alkotmány több §-ával, így az 55. § (1) bekezdésével, az 57.§ (2) bekezdésével, az 58. § (1) bekezdésével, valamint a 67. § (1) bekezdésével. Szerinte a kifogásolt rendelkezés az ideiglenes hatályú elhelyezésre vonatkozó döntés elleni fellebbezés kizárásával nemcsak az Alkotmány megjelölt rendelkezéseit sérti, hanem Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 13. cikkét is. Az indítványozó úgy véli, az ideiglenes hatályú elhelyezés elmaradása esetén esetleg még súlyosabb veszélyhelyzet alakulhat ki, vagy tragédia következhet be, így a döntés azonnali végrehajthatóságát maga is elengedhetetlennek tartja, azonban a jogorvoslat kizárását aránytalannak és szükségtelennek érzi.

Hivatkozik arra is, hogy a Gyvt. 72. § (4) bekezdése módosításához fűzött indokolás a fellebbezés kizárását az azonnali végrehajthatóság szükségességével magyarázza, szerinte azonban az azonnali végrehajthatóság nem azonos a jogorvoslati lehetőség teljes kizárásával.

Ellentétesnek tartja az indítványozó a Gyvt. 72. § (4) bekezdését a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (2) bekezdésével is, mert, az lehetővé teszi az elsőfokú közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálatát akkor, amikor egyébként a fellebbezést a törvény az ügyben kizárja, míg az ideiglenes hatályú elhelyezésről szóló döntés ellen a támadott rendelkezés szerint fellebbezésnek nincs helye.

Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a gyermekek védelméről szóló jogszabályok főbb vonásait, és ezen belül az indítványozó által támadott rendelkezést. A gyermekek védelmének alkotmányos alapja az Alkotmány 67.§-a: eszerint minden gyermeknek joga van a családjá, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges. A védelem és gondoskodás – a 67. § (1) bekezdésében szereplő sorrend alapján – a család, az állam és a társadalom kötelessége. Az Alkotmánybíróság szerint az állam szerepe a gyermekek védelmében és a róluk való gondoskodásban az, hogy meghatározza a gyermekek

alapvető jogai érvényesítésének garanciáit, létrehozza és működtesse a gyermekek védelmét biztosító intézményrendszert. Az Alkotmány az államnak igen tág szabályozási teret ad a gyermekvédelmi rendszer kialakításában.

A szabályozás kereteit elsőként azok a – gyermekek jogairól megalkotott – nemzetközi egyezmények jelölik ki, amelyekhez a Magyar Köztársaság csatlakozott, és amelyek meghatározzák a gyermekvédelmi rendszer felépítésére, szervezésének elveire, elemeire vonatkozó szabályokat, megállapítanak bizonyos aktivitási minimumokat, szabályozásbeli standardokat.

Az egyes gyermekvédelmi hatósági intézkedések alkalmazásánál általános szabály, hogy az intézkedések megválasztásánál figyelembe kell venni a veszélyeztetettség jellegét, okát, mértékét, a gyermek személyiségét, a gyermek családi körülményeit, az intézkedés várható hatásait, a gyermeknek saját családi környezetében történő nevelkedéséhez fűződő jogát.

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedés az itt vizsgált ideiglenes hatályú elhelyezés, amelyről a Gyvt. 72. §-a rendelkezik. Erre az intézkedésre akkor kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, ami miatt azonnali elhelyezése szükséges. Az ideiglenes hatályú elhelyezés tehát csak azonnali beavatkozást igénylő esetekben lehetséges: erre az intézkedésre a gyermekkel kapcsolatos krízishelyzetben van szükség.

A Gyvt. indítványozó által kifogásolt rendelkezését a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2005. évi LXXXIII. törvény 106. § (2) bekezdése iktatta a Gyvt. 72. § (4) bekezdésébe, és a 2005. november 1. után indult, illetve megismételt eljárásokban rendelte alkalmazni. Ezt megelőzően a támadott rendelkezés a következőket tartalmazta: „[a]z ideiglenes hatályú elhelyezéstől kezdődően a szülő gondozási, nevelési joga szünetel. A beutaló szerv határozata fellebbezésre való tekintet nélkül azonnal végrehajtható.” A módosítás indoka a Ket.-nek a határozatok fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtásának szabályaival való összhang megteremtése volt, ennek érdekében változtak a Gyvt. határozatok azonnali végrehajthatóságát szabályozó rendelkezései. A módosító törvény indokolása szerint mivel a gyámhivatal a beutaló szerv intézkedését felül kell, hogy vizsgálja 30 napon (a hatályos szabályozás szerint 22 munkanapon) belül, így indokolatlan a beutaló szerv döntése vonatkozásában külön fellebbezési jogot biztosítani, hiszen a gyámhivatal hivatalból megvizsgálja az ideiglenes hatályú elhelyezés indokoltságát, és ennek megfelelően megteszi a szükséges lépéseket.

Amennyiben az ügyfél a gyámhivatal döntésével nem ért egyet, azt az általános szabályok szerint fellebbezésével megtámadhatja.

A jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét.

Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslat biztosításának követelménye az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e.

Jelen ügyben mindezek alapján az alkotmányjogi kérdés az ideiglenes hatályú elhelyezésről hozott döntés jogi természete, illetve a döntéssel érintett személyekre gyakorolt hatása, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e. Az Alkotmánybíróságnak – fent ismertetett gyakorlatát követve – azt kellett eldöntenie, hogy a jogorvoslathoz való jog szempontjából érdemi döntésnek tekinthető-e az ideiglenes hatályú elhelyezés. A jogorvoslati jog kizárása ugyanis csak

akkor alkotmányellenes, ha érdemi, ügydöntő határozatról van szó, egyébként a jogorvoslat hiánya nem jelent alkotmányértéktét.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az ideiglenes hatályú elhelyezésről hozott döntés olyan súlyosan érinti a szülő Alkotmány 67. § (2) bekezdésében biztosított felügyeleti jogát, azon belül is a gondozás és nevelés jogát, amely megköveteli a végzés formájában meghozott döntés elleni jogorvoslat biztosítását. Az ideiglenes hatályú elhelyezés nem „végleges” döntés, mindazonáltal jelentős mértékben, tartósan korlátoz alapvető jogokat, így alkotmányjogi szempontból az érdemi döntéssel esik egy tekintet alá.

Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság a Gyvt. 72. § (4) bekezdés második mondatát 2010. szeptember 30. napjával megsemmisítette.

(FORRÁS: [HTTP://WWW.KOZIRANYTU.HU/HIREK/](http://www.koziranytu.hu/hirek/))

Becsöngettek az iskolakezdés nehézségei

Gyermekek, szülőknek, pedagógusnak egyaránt okoz némi szorongást az iskolakezdés, de sok örömet is jelent, amennyiben jól döntöttek, és megfelelő időben történt a gyermek beiskolázása is.

Mit jelent az iskolaérettség?

Fejlődése során a gyermek több, szakaszosan jól elkülöníthető testi változáson megy keresztül. Hatéves kor körül a hosszú, csöves csontok megnyúlása következtében hirtelen nagyon megnő. Fizikai ereje fokozódik, ami nélkülözhetetlen lesz a kitartó munkához. Valamelyest csökken a gyermek mozgásigénye, de ez nem azt jelenti, hogy nincs szüksége a friss levegőn való ugrándozásra, mozgásra. Ellenkezőleg: tudatosan kell fizikai erőnlétét növelni. Az iskolai elfoglaltságok fizikailag is nagyon fárasztóak, és ha a gyermek fáradékony, teljesítményei is megsínnylik ezt.

Tapasztalhatjuk az anatómiai változásokat a kéz fejlődésében is. A kéztőcsontok, a kéz ízületei ekkorra jelentős fejlődésen mennek át, ami lehetővé teszi a finommotorika (mozgatás) kiteljesedését. Ez az alapja a folyóírás elsajátításának is. A motoros ügyesség fokozza a gyermek önállóságát, egyedül tud öltözni, cipőfűzőt kötni, barkácsolni, egyszerű, de igen hasznos munkákat végezni stb., amellet terhelhetőbbé, kitartóbbá válik. Ezen tulajdonságok befolyásolják pszichés fejlődését.

Kulcsszónak számít a beiskolázás és a sikeres iskolai előmenetel szempontjából a gyermek feladattudata és feladattartása. E tulajdonságok a fizikai alapok mellett egyfajta pszichés érettséget is jelentenek. Ez elsősorban azt a motivációs szintet jelöli, mely a megismerésre, az új ismeretek befogadására készíti a gyermeket. A kíváncsiság minden életkorban alapvető emberi tulajdonság, de kisiskolás korban ez még inkább érvényesül. A szabálytudat kialakulásával, a szabályok belsővé válásával nő a gyermek fegyelmezettsége. A fegyelmezettség pedig növeli figyelmét, akaraterejét.

Feladatvégzése során nincs már szüksége állandó külső kontrollra, figyelmeztetésre. Megteremtődnek az önkontroll kialakulásának alapjai.

Új környezet, új problémák

Nagyon fontos a gyermek szociális érettsége. Mennyire képes egy közösségbe beilleszkedni, a közösség szabályaihoz igazodni, társaival való viszonyában milyen stratégiákat és taktikákat alkalmaz, meg tanult-e már bizonyos mértékig kompromisszumot kötni?

Ezek a tulajdonságok alapvetően befolyásolják a gyermek viselkedését, és egy új szituációban, új környezetben, többnyire ismeretlen társaságban fokozottan érvényesülnek. Vannak, akik uralkodni próbálnak a többi gyermek fölött, míg mások teljesen alárendelik magukat egyes társaiknak. Egyik végtel sem jó, és erre különösen a pedagógusoknak kell odafigyelniük.

Akik nincsenek hozzászokva a közösséghez való igazodáshoz, az esetleges konfliktus megfelelő kezeléséhez (mert pl. nem jártak óvodába vagy csak rendszertelenül), azoknak komoly nehézségeik támadhatnak.

Nehezen alkalmazkodó gyermekeknek mindig több problémájuk adódik az iskolában is. A viselkedési, magatartási zavarok a legszembetűnőbbben zavarják az iskolai munkát. A gyakori negatív értékelés, esetleges büntetés ellenállást, agressziót válthat ki a gyermekből. Amennyiben ezt a problémát nem tudják megfelelően kezelni, komoly problémái lesznek a tananyag elsajátításában, az iskolai előmenetelben, és sikertelenné válhat.

Hozott tudással

Végül szóljunk az iskolakezdés és az iskolai előmenetel talán egyik legfontosabb eleméről: ez a mentális érettség, a megfelelő tudásszint, melyre az iskolai tanulmányokat építeni lehet.

Sok gyermek tanulási problémája abból adódik, hogy nem volt elegendő az a tudás, mellyel az iskolát megkezdte. Az iskolai követelményeket úgy alakították ki, hogy feltételeznek egyes ismeretet, képességeket. A gyermeknek tudnia kell bizonyos mértékig tájékozódni időben és térben; birtokában kell lennie egyfajta analitikus-szintetikus képességnek, megfelelő verbális szintnek; ismeretekkel kell rendelkeznie a számosság, a matematika területén is. Ha ezek hiányoznak, és nem tudja pótolni őket, menthetetlenül lemarad.

Nagyon fontos, hogy a szülők fokozott figyelemmel kövessék a gyermek teljesítményeit, és észleljék a viselkedésében, magatartásában megmutatkozó a legkisebb változásokat. Ez ugyanis a legjobb "műszer", mely rögtön jelzi, hogyha valami nincs rendben. Beszélgessenek rendszeresen a gyermekkel, hogy elmondhassa, kibeszélhesse problémáit, sikereit, új baráti kapcsolataiban adódó konfliktusait, örömeit.

Ha a szülők negatív változást észlelnek, beszéljék meg a teendőket a pedagógussal, az iskolapszichológussal, vagy forduljanak más szakemberhez, aki az adott területen működő nevelési tanácsadóban dolgozik.

Ma még kevesen veszik igénybe a nevelési tanácsadást, szinte csak akkor, mikor a probléma már kialakult, és kezelése nehéz. Nem kellene szégyellni, ha valaki szakembertől kér tanácsot, hiszen a gyermek érdekében történik. Mindenki ugyanazért a célért, a gyermek sikeres előmeneteléért tevékenykedik.

(Forrás: <http://www.vital.hu/themes/psyc/childiskkezes1.htm>)